

Διδακτική Ενότητα 3:

Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση:

Οι Βασικές Θεωρητικές Προσεγγίσεις

*Δρ. Χαράλαμπος Μουζάκης,
Σ.Ε.Π. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο*

Μια πρώτη κατηγοριοποίηση

Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

1. Θεωρία ανεξαρτησίας και αυτονομίας

2. Θεωρία της βιομηχανοποίησης της διδασκαλίας

3. Θεωρία της αλληλεπίδρασης και επικοινωνίας

Keegan, 1986

1. Θεωρία Ανεξαρτησίας και αυτονομίας

Ο Wedemeyer δίνει έμφαση
στην **αυτονομία /**
ανεξαρτησία του σπουδαστή
εισάγοντας τον όρο
ανεξάρτητες σπουδές



Charles A. Wedemeyer

Born	1911 Milwaukee, Wisconsin
Died	1999 (aged 87–88)
Known for	• Comparative studies to establish value of correspondence/independent/distance learning • Expansion of access to education on six continents • Research on learners, systems, institutional characteristics, media applications, software development • Establishment of field of distance education • Influence on open learning systems worldwide

<http://www.uwex.edu/disted/conference/wedemeyer/aboutcw.cfm>

*What non-traditional learning does not need is anything that would diminish the **freedom of choice, autonomy and independence** that has kept this kind of learning vital, practical, resourceful, innovative, and humane from the beginning of this century.*

—Charles Wedemeyer

Η πρόταση του Wedemeyer (1981)

- Ο σπουδαστής και ο διδάσκων **δεν συνυπάρχουν**.
- Η κύρια διαδικασία της διδασκαλίας και της μάθησης διεκπεραιώνεται μέσω του **έντυπου υλικού ή με κάποιο άλλο μέσο**.
- Η διδασκαλία είναι **εξατομικευμένη**.
- Η μάθηση είναι **το αποτέλεσμα της δραστηριότητας** του διδασκομένου.
- Ο διδασκόμενος **μαθαίνει στο περιβάλλον του**.
- Ο σπουδαστής έχει την **ευθύνη** για το ρυθμό της προόδου του/της, με την **ελευθερία** να αρχίσει και να σταματήσει οποιαδήποτε στιγμή το θελήσει.

Αυτό-
ρυθμιζόμενη
μάθηση

Αυτό-
καθοδηγούμενη
μάθηση

Εντοπίζουμε βασικές έννοιες

Ποια χαρακτηριστικά της
θεωρίας του Wedemeyer
εντοπίζονται στην
περίπτωση του Καναδά?

Θεωρία Ανεξαρτησίας και αυτονομίας

Η **αυτονομία** αποτελεί
συστατικό στοιχείο της
ΕξΑΕ και ο βαθμός
αυτονομίας των
εκπαιδευομένων είναι
ανάλογος της αυστηρότητας
δόμησης ενός προγράμματος
ΕξΑΕ



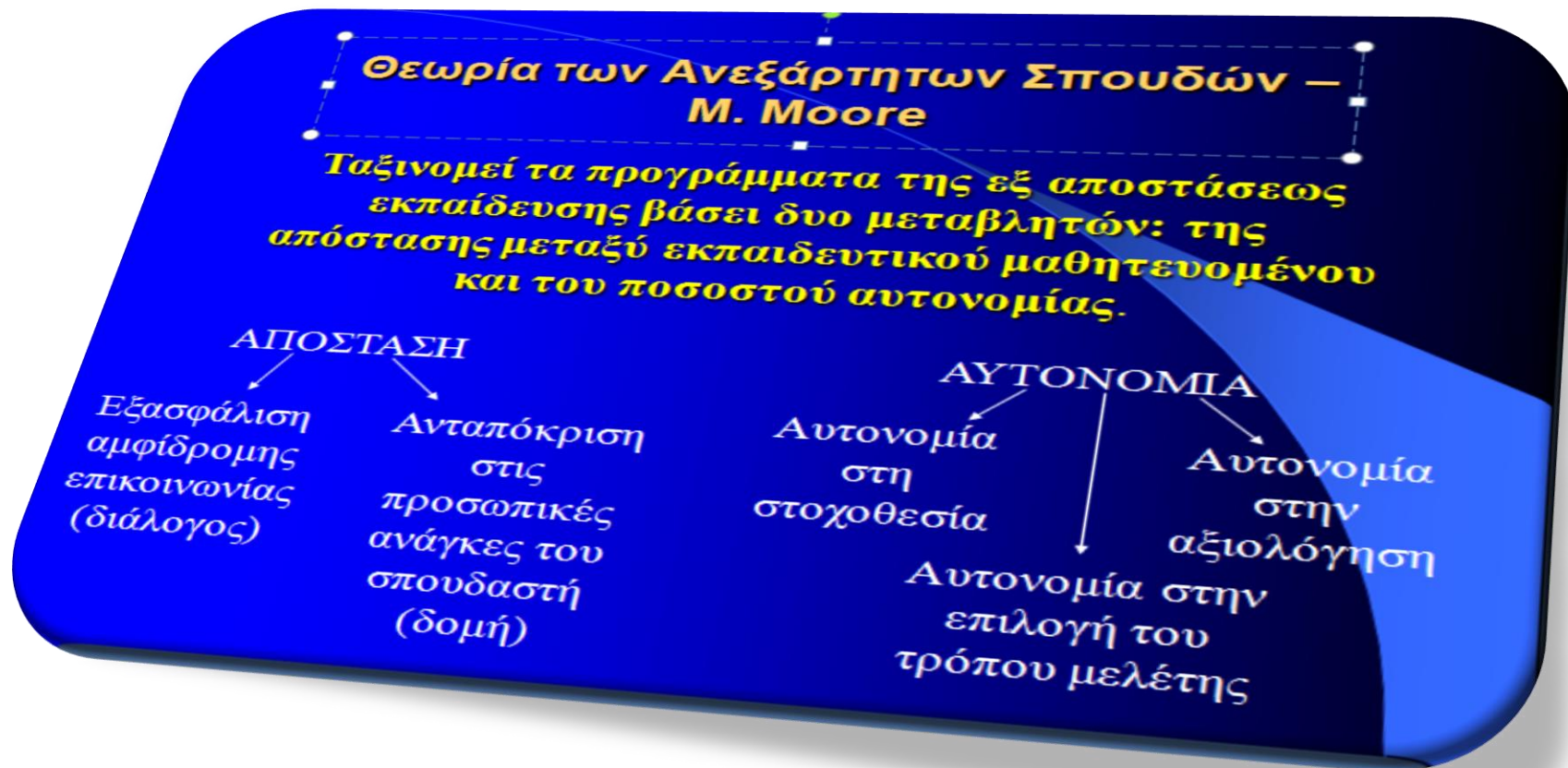
Michael G. Moore

<https://ed.psu.edu/lps/adult-education/faculty/michael-g-moore>

*Distance education is not simply a geographical separation of learners and teachers, but, more importantly, is a **pedagogical concept**.*

—Michael Moore

Θεωρία Ανεξαρτησίας και αυτονομίας



Moore, M. G. (1993). Theory of transactional distance. *Theoretical principles of distance éducation*, 22
<http://www.c3l.uni-oldenburg.de/cde/support/readings/moore93.pdf>

Η θεώρηση του Moore (1981)

Αυτόνομα προγράμματα
(επίκεντρο ο εκπαιδευόμενος)

Μη αυτόνομα προγράμματα
(επίκεντρο ο διδάσκων)

Αυτονομία στη στοχοθεσία

Ο προσδιορισμός των μαθησιακών στόχων γίνεται από τον διδάσκοντα ή από τον διδασκόμενο;

Αυτονομία στην επιλογή του τρόπου μελέτης

Η επιλογή και η χρήση των πηγών διδακτικού υλικού, της οργάνωσης της ύλης και των μέσων, είναι προϊόν απόφασης του διδάσκοντα ή του διδασκόμενου;

Αυτονομία στην αξιολόγηση

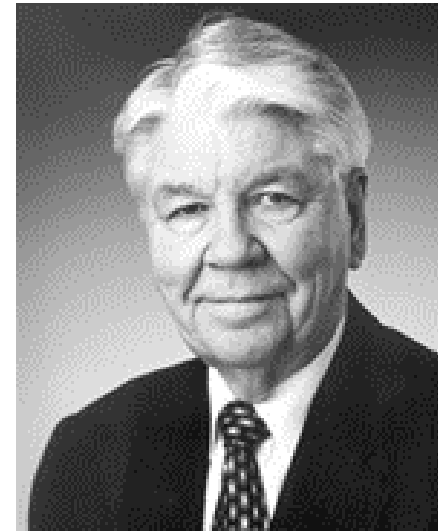
Οι αποφάσεις για τη μέθοδο αξιολόγησης και τα κριτήρια που θα χρησιμοποιηθούν λαμβάνονται από τον μαθητευόμενο ή από το διδάσκοντα

Η θεωρία

- Ο Moore είναι ο θεμελιωτής της **Θεωρίας της Συναλλαγής από Απόσταση** (Transactional Distance Theory) υποστηρίζοντας ότι η απόσταση δεν είναι γεωγραφική έννοια αλλά εμπεριέχει σημαντικές παιδαγωγικές διαστάσεις
- Το ενδιαφέρον του Moore εστιάζεται στις **σχέσεις** που αναπτύσσονται στο πλαίσιο ενός εκπαιδευτικού προγράμματος, με την έννοια ότι αν πετύχουμε σημαντικό **αριθμό εκπαιδευτικών σχέσεων** αυτό θα έχει σαν αποτέλεσμα την μείωση της απόστασης

2. Θεωρία της Βιομηχανοποίησης της διδασκαλίας

Ο Otto Peters υποστήριξε ότι η Εξαε είναι ένα σύστημα παροχής γνώσεων, στάσεων και δεξιοτήτων και χαρακτηρίζεται από την βέλτιστη χρήση της τεχνολογίας αλλά και την ορθολογική εφαρμογή μεθόδων παραγωγής και διανομής του εκπαιδευτικού υλικού



Otto Peters

[FernUniversität](#) (Distance Teaching University) in [Hagen](#), Germany

In this monograph "Distance education and industrial production: a comparative interpretation in outline" (1967)^[3] he described distance education as the **most industrialized form** of teaching and learning. He incorporated business management terms to show the industrial characteristics of distance education such as **division of labour, assembly line, mass production and planning**.

2. Θεωρία της Βιομηχανοποίησης της διδασκαλίας

“Implicitly, it underlines the fact that distance study must be carefully **pre-planned, prepared and organized**, and that there is a division of labor, a growing use of **technical equipment**, and the necessity of formalized **evaluation**.

People become aware that these and other features of distance study are the same as those that can be found in an industrialized production process.

Explicitly, these ideas are expressed by using the image of a teacher in the classroom working like a craftsman, as opposed to a teacher being a part of a complicated teaching-learning system organized like an industrialized process. The catchphrase ‘industrialized from of instruction’ helps to recognize **structural elements** which are typical for distance study.” (Page 16).

Περαιτέρω μελέτη:

Peters, O. (1994). Distance education and industrial production: A comparative interpretation in outline (1973). *Otto Peters on distance education: The industrialization of teaching and learning*, 107-127.

<http://www.c3l.uni-oldenburg.de/cde/found/peters67.htm>

3. Θεωρία της αλληλεπίδρασης και επικοινωνίας

Η ΕξΑΕ προσεγγίζεται ως μια εκπαιδευτική καινοτομία (φυσική απόσταση διδάσκοντος διδασκόμενου), η οποία σχεδιάζεται, οργανώνεται και επιβλέπεται από έναν εκπαιδευτικό φορέα και μπορεί να εφαρμοστεί σε όλα τα επίπεδα σπουδών.



Börje Holmberg

1924 [Malmö, Sweden](#)

*Holmberg is primarily known for his theory of **personal communication between instructors and learners** in distance education. He views distance education as the conversation-like interaction between the student on the one hand and the tutor/counselor of the supporting organization administering the study on the other. The central concepts of his theory are **motivation; empathy; non-contiguous communication; learner autonomy and interpersonal communication.***

3. Θεωρία της αλληλεπίδρασης και επικοινωνίας



Περαιτέρω μελέτη:

Holmberg, B. (2003). A theory of distance education based on empathy. *Handbook of distance education*, 79-86.

<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.452.2439&rep=rep1&type=pdf#page=105>

Η θεωρία της αλληλεπίδρασης και της επικοινωνίας

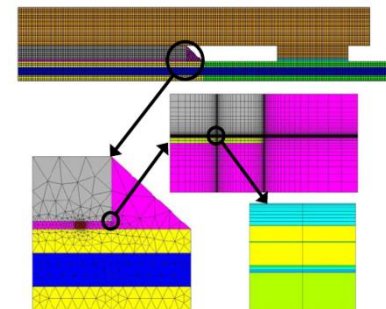
- Αναγκαιότητα της **προσωπικής επικοινωνίας** μεταξύ εκπαιδευτών και εκπαιδευομένων
- **Υποστήριξη** με έμφαση στο φιλικό προσωπικό ύφος, και την συμμετοχή των φοιτητών στη λήψη των αποφάσεων



Η θεωρία της αλληλεπίδρασης και της επικοινωνίας

Το εκπαιδευτικό υλικό

- Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να κατανοήσει καλύτερα ένα κείμενο, όταν αυτό είναι σχεδιασμένο με την μορφή διαλόγων (guided didactic conversation) .
- Με αυτό τον τρόπο **αλληλεπιδρά** (είναι σε διαλεκτική σχέση) με τον **καθηγητή** του, την ίδια στιγμή συνομιλεί **σιωπηρά με τον εαυτό του** στην προσπάθεια του να κατανοήσει το κείμενο



Η θεωρία της αλληλεπίδρασης και της επικοινωνίας

- Την **ενσυναίσθηση και τα συναισθήματα** της προσωπικής σχέσης μεταξύ διδασκόντων και μαθητευομένων ως παράγοντας διαμόρφωσης ευχάριστης μάθησης (ενεργοποίηση, κινητοποίηση σπουδαστών)



Συνδυαστικές θεωρήσεις



Desmond Keegan

‘The reintegration of the teaching acts’

Επαναπροσδιορίζοντας τις εκπαιδευτικές δράσεις με βάση:

- ✓ Το ρόλο των **τεχνολογιών** σύγχρονης επικοινωνίας,
- ✓ Την προώθηση της **ισότητας** στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση
- ✓ Την **κοινωνική επιρροή** στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση,
- ✓ Τις **ικανότητες χειρισμού** των μέσων επικοινωνίας από τον διδάσκοντα και τους διδασκόμενους
- ✓ Την **πρόθεση συμμετοχής** σε ηλεκτρονικές συζητήσεις.

Keegan, D. (2003). *Distance training: Taking stock at a time of change*. Routledge

Keegan, D. (1996). *Foundations of distance education*. Psychology Press

Κοινότητες αναζήτησης

Κοινότητα αναζήτησης είναι μια ομάδα (π.χ. μία τάξη μαθητών, φοιτητών κ.ά.) μέσα στην οποία αναπτύσσεται η γνώση με την ανάπτυξη τεχνικών επίλυσης προβλημάτων που προκύπτουν από διαδικασίες διερεύνησης, επιχειρηματολογίας, σύνδεσης, απελευθέρωσης και πρόκλησης μεταξύ των μελών της

✓ **Η γνωστική παρουσία:** Ο βαθμός στον οποίο οι διδασκόμενοι είναι ικανοί να κατασκευάσουν και να εδραιώσουν νοήματα μέσω συνεχούς αναστοχασμού και συζήτησης σε μια κριτική κοινότητα διερεύνησης

✓ **Η κοινωνική παρουσία:** Η κοινωνική παρουσία είναι η ικανότητα των φοιτητών να παρουσιάζουν τους εαυτούς τους κοινωνικά και συναισθηματικά, ως «πραγματικά άτομα» κατά την επικοινωνία σε διαμεσολαβούμενα περιβάλλοντα

✓ **Η Διδακτική παρουσία:** Ο σχεδιασμός, η διευκόλυνση και η διεύθυνση των γνωστικών και κοινωνικών διαδικασιών για τον σκοπό της πραγματοποίησης μαθησιακών αποτελεσμάτων που θα έχουν νόημα για τα υποκείμενα και εκπαιδευτική αξία